



नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ५२) काठमाडौं, वैशाख १९ गते २०५९ साल (अतिरिक्ताङ्क ८(क))

भाग ३

श्री ५ को सरकार

संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको सूचना

पर्वतारोहण सम्बन्धी नियमावली, २०५९

पर्यटन ऐन, २०३५ को दफा ५६ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएकोछ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:- (१) यी नियमहरूको नाम "पर्वतारोहण सम्बन्धी नियमावली, २०५९" रहेकोछ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा, -

(क) "ऐन" भन्नाले पर्यटन ऐन, २०३५ सम्भन्धु पर्छ ।

(ख) "अनुमति" भन्नाले पर्वतारोही दललाई हिमालचुली आरोहण गर्न यस नियमावली बमोजिम दिइने पर्वतारोहण अनुमति सम्भन्धु पर्छ ।

(ग) "मन्त्रालय" भन्नाले संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय सम्भन्धु पर्छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

खण्ड ५२ अतिरिक्ताङ्क ८(क) नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०५९।१।१९

३. **पर्वतारोहणको लागि अनुमति लिनु पर्ने :** (१) पर्वतारोहणको लागि अनुमति लिन चाहने पर्वतारोही दलले अनुसूची- १ बमोजिमको ढाँचामा मन्त्रालय समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम दरखास्त प्राप्त भएमा मन्त्रालयले सो सम्बन्धमा आवश्यक जाँचबुझ गर्दा दरखास्तवालालाई अनुमति दिन मनासिव देखिएमा नियम ४ बमोजिमको सलामी रकम लिई अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा अनुमति दिनेछ ।

तर १६ वर्ष उमेर नपुगेको व्यक्तिलाई अनुमति दिइने छैन।

(३) उपनियम (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै पर्वतारोही दलले सगरमाथा हिमालचुलीको लागि सलामी रकमको पाँच प्रतिशत र अन्य हिमालचुलीको लागि सलामी रकमको दश प्रतिशत रकम तिरेमा र त्यस्तो दरखास्तवालालाई अनुमति दिन मनासिव देखिएमा अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा प्रारम्भिक पर्वतारोहण अनुमति दिन सकिनेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम प्रारम्भिक पर्वतारोहण अनुमति पाएको पर्वतारोही दलले नियम ४ बमोजिम बाँकी सलामी रकम बुझाएमा सो रकम बुझाएको तीन दिनभित्र मन्त्रालयले उपनियम (२) बमोजिम अनुमति दिनेछ ।

तर ७००० मिटर भन्दा कम उचाई भएको र नियम ३२ को उपनियम (१) को खण्ड (क) र (ख) बमोजिमका हिमालचुली बाहेक अन्य हिमालचुली आरोहण गर्न प्रारम्भिक पर्वतारोहण अनुमति पाएको पर्वतारोही दलले आफ्नो दलका सदस्यमा हेरफेर वा थप गर्न चाहने मन्त्रालयले दरखास्त परेको दश दिनपछि मात्र दरखास्तवालालाई अनुमति दिनेछ ।

(५) उपनियम (२) वा (४) बमोजिम अनुमति प्राप्त पर्वतारोही दलले पर्वतारोहण गर्न जानु अघि मन्त्रालयले दिएको पर्वतारोहण सम्बन्धी जानकारी (ब्रिफिङ) लिनु पर्नेछ ।

४. **पर्वतारोहणको लागि तिर्नुपर्ने सलामी रकम र अवधि :** (१) पर्वतारोही दलले पर्वतारोहण गर्दा तिर्नु पर्ने सलामी रकम अनुसूची-४ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

(२) प्रारम्भिक पर्वतारोहण अनुमति पाएको पर्वतारोही दलले बाँकी सलामी रकम त्यस्तो अनुमति पाएको मितिले एक वर्षभित्र बुझाउनु पर्नेछ ।

(३) कुनै पर्वतारोही दलले उपनियम (२) बमोजिमको म्यादभित्र बाँकी सलामी रकम नबुझाएमा त्यस्तो प्रारम्भिक पर्वतारोहण अनुमति रद्द हुनेछ ।

५. **पर्वतारोहण अभियान पछि सार्न वा हिमालचुली परिवर्तन गर्न सकिने :** (१) कुनै पर्वतारोही दलले आफ्नो पर्वतारोहण अभियान पछि सार्न वा अनुमतिमा उल्लिखित हिमालचुली परिवर्तन गर्न मा त्यस्तो पर्वतारोहण अभियान शुरू हुनु अघि पर्वतारोहण सम्बन्धी कार्यक्रम सहितको अवधि उल्लेख गरी वा परिवर्तन गर्न चाहेको हिमालचुली निश्चित गरी अनुमतिको लागि मन्त्रालय समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम पर्वतारोहण अभियान पछि सार्न चाहने पर्वतारोही दललाई मन्त्रालयले बढीमा दुई वर्षसम्म पर्वतारोहण अभियान पछि सार्ने अनुमति दिन सक्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम हिमालचुली परिवर्तन गर्दा पर्वतारोही दलले त्यसरी परिवर्तन गर्ने हिमालचुलीको लागि थप सलामी रकम तिर्नु पर्ने भए सो रकम लिई मन्त्रालयले हिमालचुली परिवर्तन गर्न अनुमति दिनेछ ।

(२)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

खण्ड ५२ अतिरिक्ताङ्क ८(क) नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०५९।१।१९

तर परिवर्तन हुने हिमालचुलीको सलामी रकम भन्दा पहिले बुझाएको सलामी रकम बढी भएमा त्यस्तो रकम फिर्ता दिइने छैन ।

६. पर्वतारोही दलले पालन गर्नु पर्ने शर्तहरू : अनुमति प्राप्त पर्वतारोही दलले देखायका शर्तहरू पालन गर्नु पर्नेछ :-

- (क) अनुमति पाएको हिमालचुलीमा मात्र आफ्नो गतिविधि सीमित राख्ने,
- (ख) पर्वतारोहण गर्ने क्षेत्रका जनताको रीति-रिवाज, धार्मिक, सामाजिक तथा साँस्कृतिक परम्परामा आघात पुऱ्याउने कुनै किसिमको कार्य गर्न नहुने,
- (ग) आधार शिविर नपुगेसम्म विभिन्न ठाउँमा स्थापना गरिने शिविरहरू सकेसम्म स्थानीय जनतालाई मान्य हुने वा श्री ५ को सरकारले तोकिदिएको ठाउँमा मात्र स्थापना गर्ने,
- (घ) श्री ५ को सरकारले अनुमति दिएको बाहेक अन्य कुनै हातहतियार, विस्फोटक पदार्थ आदि साथमा लैजान नहुने,
- (ङ) नेपाल अधिराज्यको सुरक्षा तथा प्रतिष्ठामा प्रतिकूल असर पर्ने कुनै किसिमको काम गर्न नहुने,
- (च) स्वीकृत पाए बाहेकका दूर सञ्चारको साधन प्रयोग गर्न नहुने,
- (छ) पर्वतारोहण क्षेत्र वरपरका रुख पात, अन्य वन्य सम्पदा तथा वातावरणीय स्वच्छतालाई क्षति पुऱ्याउन वा मास्न नहुने,
- (ज) पर्वतारोहणको समयमा कुनै दुर्लभ तथा ऐतिहासिक महत्वका मालसामान फेला परेमा सम्पर्क अधिकृतलाई बुझाउने,
- (झ) वातावरण दूषित हुन नदिन मन्त्रालयले तोके बमोजिम काम गर्ने,
- (ञ) पर्वतारोहण सम्बन्धी अवस्था तथा कार्यक्रमको सम्बन्धमा सम्पर्क अधिकृतलाई दैनिक जानकारी गराउने ।
- (ट) नेपाल अधिराज्यसित जोडिएको विदेशी राज्यसंगको अन्तर्राष्ट्रिय सीमानामा पर्ने हिमालचुली आरोहण गर्न अनुमति पाएका पर्वतारोही दलले अन्तर्राष्ट्रिय सीमाना उल्लंघन गर्न नहुने ।

७. सञ्चार साधन पैठारी गर्न स्वीकृत दिन सक्ने : श्री ५ को सरकारले अनुमति प्राप्त पर्वतारोही दललाई पर्वतारोहण अभियान समाप्त भएपछि स्वदेश फिर्ता लैजाने शर्तमा दुईवटा स्याटेलाइट टेलिफोन, बाइवटा वाकीटकी, आधार शिविरबाट काठमाण्डौसम्म कुरा गर्न सक्ने क्षमता भएको दुईवटा वायरलेस र आधार शिविरदेखि सबभन्दा नजिकको प्रहरी चौकी वा दूर सञ्चार साधन भएको ठाँउसम्म कुरा गर्न सकिने क्षमता भएको दुईवटा वायरलेस अस्थायी रूपमा प्रयोग गर्ने गरी पैठारी गर्न स्वीकृत दिन सक्नेछ ।

(५)(३)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

खण्ड ५२ अतिरिक्ताङ्क ८(क) नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०५९/११/१९

८. सम्पर्क अधिकृत खटाउदा लिइने आधार : श्री ५ को सरकारले शाही नेपाली सेना र नेपाल प्रहरीका राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी वा सो सरहका अधिकृत वा निजामती सेवाका राजपत्रअनङ्कित प्रथम श्रेणी वा सो भन्दा माथिका कर्मचारी वा श्री ५ को सरकारको कुनै निकायमा कम्तीमा एक वर्षसम्म अविच्छिन्न रुपमा काम गरिरहेका श्री ५ को सरकारको पूर्ण स्वामित्वमा रहेको संस्थाको अधिकृतस्तरका कर्मचारी मध्येबाट देहायका आधारमा सम्पर्क अधिकृत खटाउनेछ :-

- (क) पर्वतारोहण सम्बन्धी आधारभूत तालिम प्राप्त गरेको,
- (ख) अनिवार्य अंग्रेजी विषय लिई स्नातक वा सो सरहको शैक्षिक योग्यता हासिल गरेको,
- (ग) श्री ५ को सरकारबाट मान्यता प्राप्त रजिष्टर्ड चिकित्सकद्वारा हिमाली क्षेत्रमा जान सक्ने भनी प्रमाणित गरिएको मेडिकल रिपोर्ट दाखिल गरेको,
- (घ) पर्वतारोही दलसंग वार्तालाप गर्न सक्ने भाषा सम्बन्धी ज्ञान भएको ।

९. सम्पर्क अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकार : सम्पर्क अधिकृतको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) पर्वतारोही दललाई परेका समस्या सुल्झाउने प्रयास गर्ने,
- (ख) पर्वतारोही दलसंग जाने कामदारले बोक्ने भारीको तौल सम्बन्धमा निरीक्षण तथा अनुगमन गर्ने,
- (ग) पर्वतारोहणको अभियान चालू रहेसम्म आधार शिविरमा बस्ने,
- (घ) पर्वतारोहणको प्रगति तथा पर्वतारोहणको क्रममा कुनै दुर्घटना भएमा त्यसको जानकारी छिटो साधनद्वारा मन्त्रालयमा पठाउने,
- (ङ) सरदार, पर्वतीय पथ प्रदर्शक तथा कामदारलाई अनुशासनमा राखी कुनै मनमुटाव वा झगडा हुन नदिन प्रयास गर्ने,
- (च) पर्वतारोही दलका कुनै सदस्य र स्थानीय जनता वा सरदार, पथ प्रदर्शक वा कामदार बीच कुनै अप्रिय घटना वा झगडा भएमा आफैले मिलाउने र मिलाउन नसक्ने भएमा नजिकको प्रहरी चौकी, जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा स्थानीय निकायको मद्दत लिई आवश्यक कारवाही गर्ने गराउने,
- (छ) वातावरणीय सरसफाई तथा फोहर मैला व्यवस्थापन सम्बन्धमा आवश्यक कार्य गर्ने, गराउने,
- (ज) पर्वतारोही दल वा सो दलको कुनै सदस्यले अनधिकृत रुपमा पर्वतारोहण गर्न खोजेमा त्यस्तो कार्य रोक्ने तथा त्यसको सूचना यथाशीघ्र मन्त्रालयमा पठाउने,
- (झ) पर्वतारोही दलको कुनै सदस्य, सरदार, पथ प्रदर्शक वा कामदारको दुर्घटनामा परी मृत्यु वा अङ्गभङ्ग भएमा वा सो मध्ये कसैले कुनै गम्भीर अपराध गरेमा वा गर्ने सम्भावना भएमा वा पर्वतारोही दलले प्रयोग गरेको सञ्चार साधन वा अन्य सामानहरु हराएमा यथाशीघ्र त्यसको जानकारी सहितको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पठाउने,

(४)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

खण्ड ५२ अतिरिक्ताङ्क ८(क) नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०५९।१।१९

- (अ) पर्वतारोही दलका सदस्य र सो दलसंग जाने व्यक्ति बीच दोभापेको रुपमा काम गर्ने,
- (ट) पर्वतारोहणको शिविर राख्ने स्थान सम्बन्धमा पर्वतारोही दलको नेतालाई सल्लाह दिने,
- (ठ) पर्वतारोही दलमा संलग्न कामदार तथा अन्य व्यक्तिको लगत सो दलको नेताद्वारा प्रमाणित गराई मन्त्रालयमा पठाउने,
- (ड) पर्वतारोही दलले फेला पारेका दुर्लभ तथा ऐतिहासिक महत्वका मालसामान बुझिलिई श्री ५ को सरकारले तोकेको ठाउँमा सुरक्षित बुझाउने,
- (ढ) मन्त्रालयले दिएको निर्देशन बमोजिम काम गर्ने ।
१०. सम्पर्क अधिकृतलाई दिनु पर्ने सुविधा : पर्वतारोही दलले सम्पर्क अधिकृतलाई दिनु पर्ने सुविधा अनुसूची - ५ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।
११. सुविधा फिर्ता गराउन सक्ने : कुनै सम्पर्क अधिकृत पर्वतारोही दलसंग नगएमा मन्त्रालयले निजको काज रद्द गरी निजले यस नियमावली बमोजिम पाएको सुविधा फिर्ता गराउन सक्नेछ ।
१२. निरुत्साहित गर्न नहुने : पर्वतारोही दल र पर्वतारोहणको व्यवस्था मिलाउने संस्थाले सम्पर्क अधिकृतलाई पर्वतारोही दलसंग जान निरुत्साहित गर्न हुँदैन ।
१३. सरदारको काम र कर्तव्य : सरदारको काम र कर्तव्य देहाय बमोजिम हुनेछ :-
- (क) सम्पर्क अधिकृतसंग समन्वय राखी काम गर्ने,
- (ख) पर्वतीय पथ प्रदर्शक, उचाईमा जाने कामदार, आधार शिविरका कामदार तथा स्थानीय कामदारको सामुहिक हितलाई ध्यानमा राखी काम गर्ने,
- (ग) पर्वतारोही दलको मालसामान कामदारको लापरवाहीबाट हिनामिना हुन नदिने,
- (घ) पर्वतारोही दलका सदस्यलाई सुरक्षित र सरल तरिकाले आरोहण गर्न आवश्यक सरसल्लाह दिने,
- (ङ) शिविरमा खाना तथा सरसामान उपयुक्त समयमा पुर्याउने व्यवस्था गर्ने,
- (च) सम्पर्क अधिकृत, पर्वतारोही दलका कुनै सदस्य, पर्वतीय पथ प्रदर्शक वा उचाईमा जाने कामदार, आधार शिविरका कामदार वा स्थानीय कामदार कुनै आपत्तिमा परेमा निजलाई उद्धार गर्ने काममा भद्न पुर्याउने,
- (छ) वातावरणीय सरसफाई तथा फोहरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धमा यस नियमावली तथा मन्त्रालयले तोकेका शर्त बमोजिम कार्य गर्ने, गराउने,
- (ज) मन्त्रालय तथा सम्पर्क अधिकृतले दिएको निर्देशन बमोजिम काम गर्ने ।

खण्ड ५२ अतिरिक्ताङ्क ८(क) नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०५९।१।१९

१४. सरदारको योग्यता र स्तर तोक्न सक्ने: श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सरदारको योग्यता र स्तर तोक्न सक्नेछ ।

१५. पर्वतीय पथ प्रदर्शकको काम र कर्तव्य : पर्वतीय पथ प्रदर्शकको काम र कर्तव्य देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) सरदारसंग समन्वय राखी काम गर्ने,
- (ख) कामदारको लापरवाहीबाट मालसामानहरु हिनामिना हुन नदिन आवश्यक व्यवस्था गर्ने,
- (ग) अनुमतिपत्रमा उल्लिखित मार्गबाट मात्र पर्वतारोहण गर्न पर्वतारोही दललाई पथ प्रदर्शन गर्ने,
- (घ) कुनै कारणबश आधार शिविरभन्दा माथिको पर्वतारोहणको मार्ग बदल्नु परेमा सम्पर्क अधिकृतसँग सम्पर्क राखी निजको आदेश बमोजिम गर्ने,
- (ङ) पर्वतारोही दलका सदस्य वा सरदारलाई सुरक्षित र सरल तरीकाले आरोहण गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक सरसल्लाह दिने,
- (च) सम्पर्क अधिकृत, पर्वतारोही दलको कुनै सदस्य, सरदार उचाईमा जाने कामदार, आधार शिविरका कामदार वा स्थानीय कामदार कुनै आपत्तिमा परेमा निजलाई उद्धार गर्ने काममा मद्दत पुर्याउने,
- (छ) आधार शिविर भन्दा माथि सरसामान प्रयोग गर्दा निस्केको फोहरमैला अनिवार्य रुपले आधार शिविरसम्म ल्याउने,
- (ज) मन्त्रालय, सम्पर्क अधिकृत तथा सरदारले दिएको निर्देशन बमोजिम काम गर्ने ।

१६. सरदार, पर्वतीय पथ प्रदर्शक, उचाईमा जाने कामदार, आधार शिविरका कामदार र स्थानीय कामदारलाई दिनुपर्ने सुविधा : पर्वतारोही दलले सरदार, पर्वतीय पथ प्रदर्शक, उचाईमा जाने कामदार, आधार शिविरका कामदार र स्थानीय कामदारलाई दिनुपर्ने सुविधा अनुसूची -६ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

१७. इच्छापत्र पेश गर्नु पर्ने : सम्पर्क अधिकृत, सरदार, पर्वतीय पथ प्रदर्शक, उचाईमा जाने कामदार र आधार शिविरका कामदारले पर्वतारोहणमा जानु अघि अनुसूची-७ बमोजिमको ढाँचामा तीन प्रति इच्छापत्र भरी एक प्रति आफूले काम गर्ने संस्था वा कार्यालयमा, एक प्रति पर्वतारोहण संघमा र एक प्रति मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१८. करार गर्नु पर्ने : पर्वतारोही दल वा पर्वतारोहणको व्यवस्था मिलाउने संस्थाले सरदार, पर्वतीय पथ प्रदर्शक, उचाईमा जाने कामदार र आधार शिविरका कामदारसंग अनुसूची-८ बमोजिम करार गरेर मात्र काममा लगाउनु पर्नेछ ।

(६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।